Duben 2021

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvm.cz

OBSAH

Blahopřání na duben 3

Výročí v dubnu a regionální osobnosti 4

Ze života domova 5

Stálá nabídka měsíce 6

Co se dělo u nás v domově v březnu 7

Velikonoce 9

Pranostiky 15

Mezinárodní dny měsíce dubna 16

Příběhy pro potěchu duše 17

Ze světa zajímavostí 19

Rozhovor 34

Vtipy 36

Hádanka 37

Seznam zdrojů 39

BLAHOPŘÁNÍ NA DUBEN

František Salaš

Jiřina Ambrožová

Jiří Kytnar

Miroslav Štursa

Milada Zezulová

Jiřina Přibylová

Bohumila Batelková

Pavel Kozina

VÝROČÍ A REGIONÁLNÍ OSOBNOSTI MĚSÍCE DUBNA

130. výročí narození

Jiří DVOŘÁK – malíř, pedagog

Narození: 20. 4. 1891 Střítež (Třebíč)

Úmrtí: 25. 1. 1977 Ivančice

- Malířství studoval na pražské akademii, absolvoval ji v roce 1924 u prof. V. Nechleby. Působil jako středoškolský profesor v Moravských Budějovicích, od roku 1927 v Ivančicích. Byl mimo jiné figuralistou, maloval s mýtickou a náboženskou tematikou.

120. výročí narození

Jiří NEVOSAD – právník, historik

Narození: 1. 4. 1901 Třebíč

Úmrtí: 17. 11. 1988 Třebíč

- Byl předsedou Spolku pro sadbu v okrese Třebíč. Blízký přítel V. Nezvala. Podílel se na vytvoření tradice Nezvalovy Třebíče.

110. výročí narození

Jaroslav ŠLEZINGER – sochař

Narození: 29. 4. 1911 Jemnice (Třebíč)

Úmrtí: 2. 8. 1955 Vykmanov

- Akademický sochař, profesor sochařství na Uměleckoprůmyslové škole v Brně. Studoval sochařskou školu v Hořicích a AVU v Praze. Vystavoval v Třebíči, Jemnici, Moravských Budějovicích.

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V březnu se přistěhovali noví obyvatelé:

Božena Částková z Kozlova

Božena Pacalová z Pohořílek

Anna Jirovská z Batouchovic

Jiřina Šabacká z Domova seniorů Třebíč

Růžena Večeřová z Měřína

Karel Havelka z Hrbova

Jaromír Simajchl z Velkého Meziříčí

V březnu odešli z našich řad:

František Šimek	† 12. 3. 2021
Květuše Hlouňová	† 13. 3. 2021
Jiřina Hladíková	† 14. 3. 2021
Vlasta Galjaničová	† 20. 3. 2021
Marie Kučerová	† 27. 3. 2021

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

- **PŮJČOVÁNÍ KNIH**

Pokud rádi čtete, kontaktujte recepci nebo svého klíčového pracovníka.

- **PRAVIDELNÉ AKTIVITY**

Každý všední den	ranní hlášení
Pátek	1x/14dní návštěva faráře na pokojích

Ostatní aktivity byly prozatím zastaveny nebo se konají nárazově.

- **SCHRÁNKA DŮVĚRY**

V domově jsou umístěny v každém poschodí schránky důvěry, do kterých je možné umístit vzkaz, stížnost, připomínku či podnět k poskytování sociálních služeb v domově. S napsáním vzkazu Vám může pomoci personál, rodina nebo dobrovolník.

Schránky důvěry v domově naleznete:

- V 1. poschodí – u vstupu do terapeutické zahrádky

- Ve 2. poschodí – u schodiště při vcházení na chodbu 2B
- Ve 3. poschodí – u schodiště na brance s fototapetou plotu

Vzkaz, stížnost, připomínku je možné umístit také do **přenosné schránky důvěry**, která je pravidelně **přenášena.**

- **PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ**

➢ Terapeutická zahrádka za domovem

➢ Atrium v přízemí

➢ Venkovní terasy ve 3. poschodí

➢ Společenské místnosti v každém podlaží

➢ Dětský koutek ve vstupu do zahrady

➢ Park za domovem otevřený od dubna na konce října

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V MĚSÍCI BŘEZNU

V pondělí 8. března v dopoledních hodinách jsme se sešli na U3V, kde probíhala skupinová canisterapie. Přišla za námi naše nová dobrovolnice a vzala s sebou dvě své mazlivé fenky zlatých retrívrů.

Ve středu 10. března jsme si na Pomněnkové kavárně s naší další dobrovolnicí připomněli nejpopulárnější české zpěváky a zpěvačky.

Podívali jsme se na videa a zazpívali si naše oblíbené lidovky.

Další týdny pondělní dopoledne 15. a 29. března jsme opět pro velký úspěch zopakovali námi tak oblíbenou canisterapii.

Středa 24. března patřila opět hudbě. Přišli k nám tři studenti místního gymnázia a zahráli na kytaru ty nejoblíbenější české lidové písně, které jsme mohli zpívat s nimi.

TRADICE A ZVYKY VELIKONOC

V loňském dubnovém vydání Déčka jsme si společně mohli přečíst, jak jsou Velikonoce důležitým křesťanským svátkem, a připomněli jsme si i záchytné body jako jsou kraslice, zajíčci, beránci a pomlázky.
V následujícím článku si blíže povíme o pašijovém týdnu a podíváme se, jak se slaví Velikonoce v zahraničí…

Velikonoční neděle je vždy první nedělí po jarním úplňku, letošní Velikonoce tedy připadají na neděli 4. dubna.

SVATÝ TÝDEN

Svatý týden nám začal **Květnou nedělí 28. března**, v tomto období si připomínáme poslední týden Ježíšova života. Pro méně nábožensky založené je zajímavější až druhá polovina týdne. Květná neděle je dnem, kdy Ježíš Kristus přijel do Jeruzaléma.

Modré pondělí 29. března je spojeno se začátkem jarních prázdnin, nejedná se tedy o žádnou významnou spojitost s náboženstvím.

Šedivé úterý letos vyšlo na 30. března a je považováno za den úklidu. Hospodyně uklízely a vymetaly pavučiny.

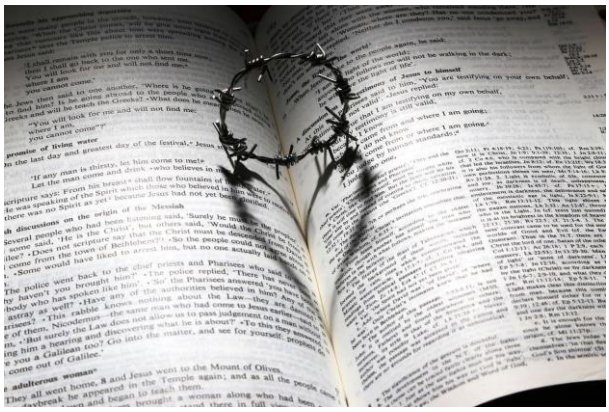

Škaredá (sazometná) středa nám nastala 31. března. Vyznačovala se přípravou „ošklivého“ jídla, jehož vzhled se záměrně upravoval tak, aby pokrm vypadal na pohled bídně. Například z bramboráků tak vznikly trhance. Lidé by se taktéž neměli mračit, jinak se budou mračit každou středu po zbytek roku. V tento den se Jidáš mračil na Ježíše.

Zelený čtvrtek 1. dubna je dnem, kdy podle pověsti zvony odlétají do Říma, kde jim papež požehná a zvony letí zpět. Zvony se údajně bojí řehtaček, které by se měly začít používat právě ve čtvrtek. V tento den se udála Poslední večere Krista. Co se jídla týče, patřil čtvrtek již podle názvu jarní zeleni a luštěninám. Kopřivy, zelí, petrželka, to všechno byly ingredience pro chutnou polévku.

V tento den se také pekly placky, preclíky a klasické jidáše, které svým tvarem nesymbolizují jenom smyčku na připomínku toho, že se oběsil zrádce Jidáš, ale také plodnost a hojnost, a kdo je

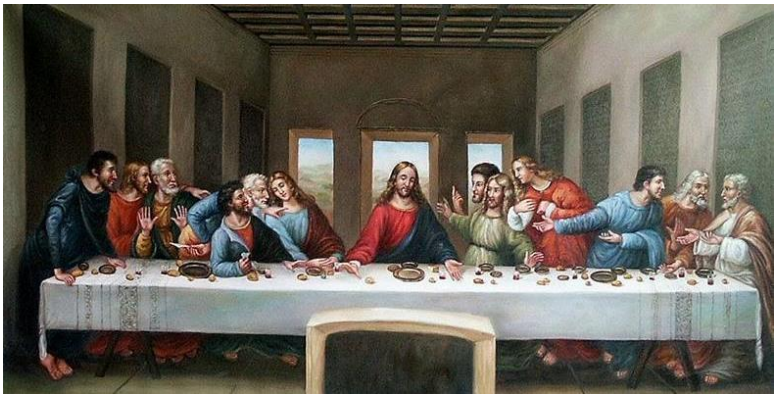

v tento den sní, se bude těšit pevnému zdraví. Pokud chcete zkusit něco modernějšího, na tento den se hodí třeba špenátovo-krůtí roláda.

O **Velkém pátku**, který vyšel na 2. dubna, se drží půst na památku Ježíše Krista, který byl právě v tento den umučen a ukřižován. Konzumovat se mohou jen ryby. Ty se dělaly na různé způsoby, a kdo neměl na rybu dostatek peněz, udělal si alespoň pečivo ve formičce ve tvaru ryby. Jinak se v tento den vařily polévky ze zelí a brambor, ovocné knedlíky a jídla z luštěnin (čočka, hrách, jáhly…)

Symbolem Velkého pátku byla voda, lidé se jí omývali kvůli zdraví, a taktéž se umývala hospodářská zvířata. Pro hledače pokladů je tento den velice významný, podle pověstí se na Velký pátek zem otevřela a odkryla své poklady.

Bílá sobota letos dostala datum 3. dubna. Byla dnem pečení a radovánek u trouby i plotny. Pekly se mazance plněné tvarohem, sladké věnce a bochánky. Jako hlavní chod nesměla chybět nádivka, která je velmi oblíbená dodnes. V tento den se také rozsáhle uklízelo. Chlapci pletli pomlázky z vrbových proutků a zdobila se vajíčka.

Boží hod Velikonoční je vždy v neděli, tento rok 4. dubna, spadají sem tradiční buchty nebo typický beránek (dříve normálně z masa, ale chudší část obyvatel si nemohla skutečného dovolit). V tento den se uvařil masový vývar a následovalo maso (většinou již zmíněné jehněčí – beránek, taktéž telecí nebo kůzlečí). Jedly se i klobásky a další masné výrobky. Scházelo se nejbližší příbuzenstvo. V tento den Ježíš vstal z mrtvých.

Velikonočního červeného pondělí se dočkáme 5. dubna Tento den je zkrátka vajíčkový. Nejenom chutná strava, ale i symbol nového života nesměl chybět na žádném stole. Vajíčka můžeme připravovat naměkko, natvrdo, udělat omeletu anebo je využít na pomazánky.

Chlapci už od pradávna chodí s pomlázkami a proutěným košíkem a „šlehají“ děvčata, aby neuschla, a ty jim dávají koledu formou vajíček, sladkostí, kraslic nebo skleničky alkoholu.

VELIKONOCE V ZAHRANIČÍ

USA

V Americe slaví Velikonoce hravým způsobem. Celé rodiny s dětmi se sejdou u někoho na zahradě (takové akce dokonce pořádá Bílý dům na svém trávníku) a děti mají za úkol najít velikonoční vajíčka, která schoval Velikonoční zajíček. Tradice v Bílém domě se jmenuje Easter Egg Roll. Hledání vajíček pochází z Evropy.

V New Yorku se pořádá každoroční takzvaný The Big Egg Hunt, hra pro dospělé, kteří hledají vajíčka v nadživotní velikosti po celém městě.

Německo

Velikonoce jsou v Německu oslavovanější než Vánoce. Tyto svátky symbolizují vítězství nad smrtí a jsou spojovány s cestováním,

návštěvou příbuzných a přátel. Taktéž většina Němců zajde do kostela na bohoslužbu. V Německu jsou populární také kraslice. Vejce obecně jsou v Německu během Velikonoc využívány ke sportovním radovánkám jako házení, koulení nebo jen k rozbíjení. Koledovat s pomlázkou nechodí a neznají ani jiné české zvyky *(polévání studenou vodou po dvanácté hodině)*. Malovaná vajíčka a sladkosti hledají děti na zahradách a v přírodě *(podobně jako v USA).*

Polsko

Jak známo, Polsko je věřící stát. Například na Bílou sobotu chodí do kostela, kde si nechají požehnat své jídlo, které snědí v neděli ráno. Na Velikonoční pondělí se chlapci snaží děvčata zmáčet vodou *(dříve vědry, dnes klidně hadicí nebo stříkací pistolí).* Podle legendy se dívka, která je politá, do roka provdá.

Slovensko

Na Slovensku se udržely víceméně podobné tradice jako v České republice. Drží půst, navštěvují kostel, dbají na hojnost kuchyně a v pondělí „šlehají“ vyšlehat ženy.

PRANOSTIKY

Prší-li na 1. dubna, bývá mokrý máj.

Hodně-li v dubnu vítr duje, stodola se naplňuje.

Panská láska a dubnový sníh za mnoho nestojí.

Mokrý duben přislibuje dobrou sklizeň.

Bouřky v dubnu zvěstují dobré léto.

Lidé se radují létu a včely květu.

Je-li v dubnu krásně a povětří čisté, bude květen nepříjemný jistě.

MEZINÁRODNÍ DNY MĚSÍCE DUBNA

1. 4. – Mezinárodní den ptactva
2. 4. – Mezinárodní den dětské knihy
3. 4. – Mezinárodní den spodního prádla
4. 4. – Mezinárodní den proti minám, Světový den krys, Světový den vitamínu C, Mezinárodní den mrkve

6. 4. – Mezinárodní den sportu za rozvoj a mír
7. 4. - Světový den zdraví
8. 4. - Mezinárodní den Romů
10. 4. – Mezinárodní den sourozenců
11. 4. – Světový den Parkinsonovy choroby
12. 4. – Mezinárodní den kosmonautiky

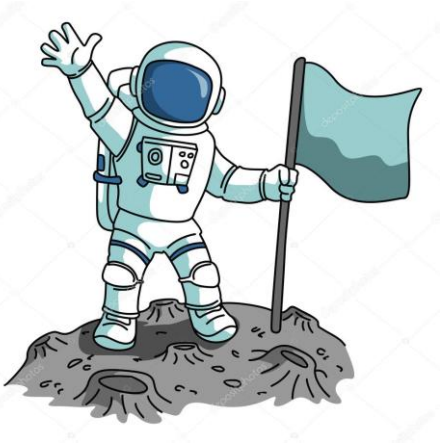

16. 4. – Světový den hlasu
22. 4. – Mezinárodní den Země
23. 4. – Světový den knihy a autorského práva
24. 4. – Mezinárodní den skautů a skautek
25. 4. – Světový den boje proti malárii
28. 4. – Světový den bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
29. 4. – Mezinárodní den tance a imunologie
30. 4. – Mezinárodní den jazzu

PŘÍBĚHY PRO POTĚCHU DUŠE

Pohádka k zamyšlení

Byl jednou jeden král a ten měl jediného syna, který se měl stát jeho nástupcem. V sousedství toho království žila jedna zlá čarodějnice, která záviděla tomuto království pořádek a blahobyt. Jednoho dne se jí podařilo zmocnit se královského syna a unesla ho na svůj zámek, kde ho držela v zajetí. Nedařilo se mu špatně, měl hezky zařízený pokoj, mohl se procházet v zámeckém parku a dostával dobré a bohaté jídlo. Čarodějnice uměla totiž velice dobře vařit a zvlášť sladká mléčná kaše princi velmi chutnala. Zámecký park však byl celý obehnán vysokou zdí a za ni princ nesměl vyjít.

Král se moc snažil, aby svého syna vysvobodil, ale marně. Jednoho dne k němu přišla zahradníkova dcera a řekla mu, že se chce vydat do zámku čarodějnice a pokusit se prince vysvobodit. Sehnala si všechny informace o čarodějnici a jejím zámku. Dozvěděla se, že brána do zámku je neustále zamčená, a proto si nechala udělat

paklíč, aby se mohla dostat dovnitř. Pak zjistila, že čarodějnice se snaží každého, kdo k ní přijde, opít a že ho vyzve ke hře v karty. A že si každý musí dávat velký pozor, protože čarodějnice hraje falešně. Dívka se naučila hrát karty a naučila se také základy juda, aby byla připravena, kdyby bylo třeba čarodějnici zneškodnit.

Pak se vydala na zámek. Podařilo se jí paklíčem otevřít bránu, vstoupila dovnitř a v tom okamžiku stála před ní čarodějnice. Pozvala ji na skleničku vína, ale zahradníkově dceři se podařilo v nestřeženém okamžiku vylít víno do vázy s květinami.

Čarodějnice jí řekla: „Vím, proč jsi tady. Chceš osvobodit prince. Uzavřeme sázku. Zahrajeme si karty: když vyhraješ, můžeš s princem odejít domů. Když ne, musíš tu zůstat jako můj zajatec.“ Dívka souhlasila. Čarodějnice donesla karty a hra začala. Zahradníkova dcera se dívala čarodějnici pozorně na prsty a najednou - zrovna, když čarodějnice chtěla esem přebít její kartu - zvolala: „Pikové eso tady už bylo. Ty sis vyčarovala podruhé stejnou kartu! Hraješ falešně!“ Čarodějnice se rozzuřila, že byla přistižena při podvodu, a vrhla se na dívku. Té se však podařilo položit ji chvatem juda na znak a spoutat ji.

Pak prohledala celý zámek a brzy našla prince ve věžní místnosti. Paklíčem si otevřela dveře a vydali se na cestu domů. Jak se tak dívka na prince dívala, nezdál se jí ale být zrovna moc šťastný, jak by byla po vysvobození

čekala. Zeptala se ho: „Copak nemáš radost, že jsi zase na svobodě?“ A princ jí řekl: „No, musím pořád myslet na to, že už nikdy nebudu mít tak dobrou sladkou kaši.“

A co my? Pochutnáváme si na dobré „sladké kaši“ a jen málo si uvědomujeme, že jsme povoláni k něčemu vyššímu. Měli bychom pochopit, že to, co se nám jednoduše nabízí, není vše, s čím se máme spokojit jen proto, že je to jednodušší.

ZE SVĚTA ZAJÍMAVOSTÍ

Desítka nejoblíbenějších večerníčků

Večerníček je bez pochyb největším českým televizním fenoménem. Každý se na něj díval, dává a dívat bude. Následující článek nám připomene ty nejúspěšnější z nich a podíváme se i na ty zapomenuté.

ZAJÍMAVOSTI

- Televize v Čechách začala pravidelně vysílat roku 1954. Večerníček se začal „klubat“ na svět již v roce 1963 pod jménem Stříbrné zrcátko, což byly nedělní podvečerní pohádky s nepravidelnou stopáží.
- Večerníčkem se stala nedělní pohádka Kluk a kometa roku 1965.
- První barevný večerníček mohli diváci sledovat v roce 1973.
- Večerníček každý den začal vysílat také až rokem 1973.
- Jediným čistě hraným večerníčkem je seriál Krkonošské pohádky.
- Za nejdelší večerníček je s počtem 52 dílů Bob a Bobek na cestách.
- Za dobu čtyřiceti let večerníčku bylo vytvořeno cca 300 seriálů.
- Od roku 1991 do roku 2005 bylo odvysíláno 120 premiér.
- Nejpoužívanější technologií realizace večerníčku je kreslená animace, následuje plošková a pak loutková.
- Večerníček je nejžádanějším programem ČT, kromě Evropy se dostal i do zemí jako je Austrálie, Malajsie, Spojené arabské emiráty, Turecko, Japonsko, Čína, Korea, Indonésie, Keňa, Zimbabwe, atd.
- Večerníčky Slavný lovec Pampalini, Soptík, Pohádky ovčí babičky, Saturninova dobrodružství, Rodina Nessových, O Sazinkovi a Vodník Česílko se považují již za ty zapomenuté kousky.
- Mezi top 10 kreslených patří: Krtek, Maxipes Fík, Z mechu a kapradí, Bob a Bobek, Mach a Šebestová, Pejsek a kočička, Rumcajs, Broučci, Rákosníček a Kocour Mikeš.

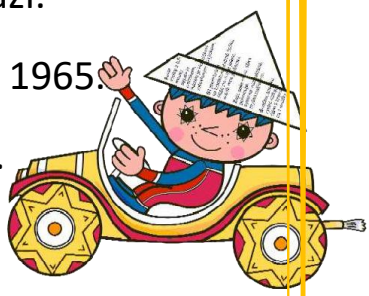

DESÍTKA NEJOBLÍBENĚJŠÍCH

10) A je to… aneb Pat a Mat

- Inspirací pro jejich příběhy je manuální nešikovnost.
- Důležitá je legrace a optimistický postoj Pata a Mata k životu. I když je vše ztracené, nikdy neskládají ruce do klína a nakonec jsou vždy se svým řešením spokojeni. Sláva hvězd rostla až do roku 1995. S novým tisíciletím se Pat a Mat vracejí opět na scénu v nových příbězích.
- Postavy se při činnosti vždy navzájem pozorují a nikdy nepochybují o druhém. Nad chybou jen zavrtí nevěřícně hlavou. Existují i výjimky dílů, kde je rozepře hlavních postav (díl *Budka* - Mat se zlobí na Pata, protože nebyl vytrvalý a poškodil stůl; v díle *Hrnčíři*, kde se Mat zlobí na Patovy neúspěšné nápady při výrobě hrnců.
- Jejich nejvíc negativní reakcí je výraz zamyšlené tváře nebo poťukání na čele. To je však bráno jako gesto nového nápadu.
- Díly *Cyklisti, Biliard* a *Karty* byly nominovány do soutěží ve Francii.
- Postavičky jména původně neměly. Výtvarník a režisér Lubomír Beneš se inspiroval přáním dětí, tak si začal hrát s výrazy jako „patlal a matlal“ nebo šachovými výrazy pat a mat.
- Od roku 1990 se začali distribuovat na mezinárodní trh.
- Seriál je bez dialogů mohl se tedy vysílat po celém světě - Švédsku, Sýrii, Iráku, Polsku, Jugoslávii, Islandu, Korei, Estonsku, atd.

- Pat a Mat se objevili i v kampani pro podnikatelskou pojišťovnu.
- V Iránu byly upravené některé scény, které zobrazovali odkazy na alkohol. V díle *Pračka* zase rozmazali sochu nahé ženy.
- Švýcarsko zakázalo některé díly kvůli množství groteskního násilí.
- Po díle *Kutilové* začal Mat nosit šedou košili, protože červená s kombinací se patovou žlutou by podněcovaly Čínsko-sovětský rozpor. Roku 1989 po pádu komunismu Mat opět oblékl červenou.
- Po celém světě mají různé názvy. Na islámských obrazovkách bychom našli název ***Sawilem a Obaid***, v Německu ***Peter & Paul***, v Rusku ***Ťapa & Ljapa,*** v Brazílii ***Zeca e Joca***, v Holandsku ***Buurman en Buurman*** (soused & soused) nebo v Polsku ***Sasiedzi*** (Sousedé).
- Úvodní znělka je hraná na klávesový nástroj zvaný clavinet.

9) Maxipes Fík

- Kdo by si nepamatoval příhody malé Áji a velkého psa, maxipsa Fíka.
- Kde se vzal Fík? Jednou přinesl tatínek Áje štěně. Holčička pojmenovala pejska Fík. Fík strašně rychle rostl - vyrostl z krabice od bot, z košíku i z boudy. Kdyby nevypil celý sud piva, rostl by stále.
- Fíkovy příběhy pokračují seriálem DIVOKÉ SNY MAXIPSA FÍKA.
- V dobách, kdy začalo dabování, Josef Dvořák často popíjel po hospůdkách. Tehdy ještě kouřil a jednoho večera si zapálil doutník, po kterém ráno přišel o hlas. Šel se omluvit

režisérovi, že je indisponován. Václav Bedřich vyskočil radostí, když slyšel Dvořákův zastřený hlas a vykřikl: ***To je ono! Máme hlas maxipsa*** Fíka!"

- Jak se tvůrci snažili vyvarovat jakémukoliv konfliktu se schvalovateli, tak v díle, kde Maxipes Fík jede v policejním autě s čapím hnízdem na hlavě, ho raději posadili do žlutého auta, protože esenbácká auta byla tehdy modrá. Jenže než se díl odvysílal, Veřejná bezpečnost přešla na žluté vozy. Dlouho paradoxně vysvětlovali, že to není provokace.

- Grafickou podobu Maxipsa Fíka vytvořil Jiří Šalamoun podle svého psa. Měli štěně rasy bobtail ze švédského chovu.
- Josef Dvořák dostal za Maxipsa Fíka deset Diamantových cen.
- Dvořák pochází z Kadaně, blízko vesnice Ahníkov, kde žije filmový Fík.

8) Příběhy včelích medvídků

- Loutkový seriál o dvou nezbedných čmelácích Brumdovi a Čmeldovi.
- Oblibu si tento večerníček získal písničkami Petra Skoumala s textem od Zdeňka Svěráka.

- 1. série byla natočena v roce 1984 na základě knihy Jiřího Kahouna Příběhy včelích medvídků.

- Dabéři: Josef Dvořák, Pavel Zedníček, Aťka Janoušková
- Louka zase rozkvétá a všechno už je vzhůru – jak čmeláčci Brumda a Čmelda, tak jejich kamarádi Kvapník, červotoč, housenky motýla, ale i obávaný Pučmeloud. V příbězích se dozvíme, jak se čmeláčci ukryli pod strašidelným kloboukem, proč místo přesýpacích hodin měli hodiny rozsýpací, jak pomohli splešťuli blátivé zbavit se rýmy, jak zachránili Pučmelouda, jak opatřili nové boty Kvapníkovi, proč je honilo Sluneční prasátko a jak se potkali s kolibříkem v čarovné zahradě, kde s pomocí krtka zahnali slimáky. Po každém putování je však stejně nejlepší vrátit se domů k mamince. Komiksové zpracování 7 dílů televizního večerníčku, který se umístil na prvních příčkách v rámci ankety oblíbenosti z Večerníčkova pohádkového špalíčku.

7) Pohádky z mechu a kapradí

- Kdo by se nezamiloval na první pohled do bezstarostného Vochomůrky a svědomitého Křemílka? Přesně tak, všichni. Tuhle animovanou kreslenou půvabnou pohádku o dvou malých skřítcích z pařezové chaloupky ukryté v mechu a kapradí zná každý.
- Samozřejmě musíme zmínit výtečnou dabérku Jiřinu Bohdalovou
- Víte, že kolorování jednoho dílu trvalo tři měsíce? Protože prvních 13 dílů byl natočeno černobíle.
- Seriál vzniknul z nápadu spisovatele Václava Čtvrtka.

- V díle *Jak zpívali koledu*, tvůrci záměrně změnili úvodní melodii, která jinak beze změny provází všechny tři série. Rozšířili ji o sborové zpěvy, protože epizoda je o zpěvu.
- Nevyhnuli se však chybám. V díle *Jak Křemílka a Vochomůrku málem popadl drak,* se představují Vochomůrka a vodník Krapítko, což je zbytečné, protože se znají z dílu *Jak Křemílek a Vochomůrka nevěděli, co se děje*, ve kterém jim daroval štiku.

6) Bolek a Lolek

- Země z tehdejšího východního bloku tedy například Poláci a Maďaři vždycky uměli potěšit a to nejen dětské publikum. Tento půvabný dobrodružný seriál o dvou malých klucích je jasným příkladem.
- Pozdější vznikl namluvený dlouhometrážní film pod názvem *Velké putování Bolka a Lolka* z roku 1977.
- Jsou absolutní klasikou svého žánru. Hezké, nenáročné, pro usmání.
- Hlavním postavám dali vizuální podobu Alfred Ledwig, Leszek Lorek a Wladyslaw Nehrebecki.
- V městečku Bielsku-Białej se nachází sousoší Lolka a Bolka
- autor této dvojice Władysław Nehrebecki je má vyobrazené na svém náhrobním kameni.
- V Polsku je 5 měst, kde najdeme Ulice Bolka a Lolka.
- Lolek a Bolek byl pojmenován i vysílač ilegální legendární Solidarity.

- Seriál bol distribuovaný do 80 zemí celého světa.
- Před počátkem seriálu byla vyhlášena soutěž polskou televizí, kterou vyhráli
- 10 minut děje znamenalo nakreslit ručně 5 až 7 tisíc obrázků, což znamenalo, že trvalo půl roku vyrobit jeden díl.
- Kvůli tlaku ze strany ženského publika, přidali do seriálu zrzavé kudrnaté děvče jménem Tola.

5) Mach a Šebestová

- Klasický dětský večerníčkový seriál. Co slovo, to klasický termín.
- Česká škola animovaného filmu ve svém televizním příspěvku přispěla do jejích dnes již nadčasových hodnot nemalou měrou.
- Nespoutanou hravou fantazií moderní pohádky, která pro svou současnost nerezignuje na elementární pohádkovost. Klasickým znakem české školy je i výtvarné pojetí animace, které se nikoliv náhodou snaží s převládajícím úspěchem přiblížit dětské kresbě adekvátního věku.
- Za zmínku stojí i jedinečný hlas Petra Nárožného, kterého doplňuje dlouhou řadu skvělých českých herců. Jako je Brodský, Höger, Bohdalová nebo Dvořák.

- Petr Nárožný namlouval napsané texty bez existujících animací, tedy nešlo o dabing, což jak říká, byla jeho záchrana, protože dabing mu nejde. Překotnost dialogů nebyl záměr. Bylo přesně na vteřinu dané, kolik musel mít jednotlivý díl stopáž.
- Ani Mach a Šebestová se nevyhnuli chybě. V díle *Kropáček má angínu*, Když Mach se Šebestovou šplhají Kropáčkovou dýchací trubicí horolezecky vzhůru, zeptá se Mach Šebestové, kde má kýbl s rejžákem, protože ho budou ještě potřebovat. Šebestová mu odvětí, ať ženský starosti laskavě přenechá jí a vystrčí k němu nohu, kde má kýbl zavěšený na kotníku. Jenomže chvíli před tím je záběr na šplhající Šebestovou i na její nohy a ani na jedné z nich kbelík nemá.

4) Jája a Pája

- Tak schválně, kdo si také jako první věc vybavil legendární systém oblékání kalhot skokem? Všichni.
- Jája a Pája je jeden z nejznámějších Večerníčků. Skládá se ze čtyř sérií. První dvě byly natočeny ve druhé polovině 80. let, další dvě v polovině 90. let. Hlavními hrdiny jsou dva kluci Jája a Pája, jejich dědeček Lebeda, který je vysloužilý námořník a jejich lakomý soused Krkovička, řezník, kupec a sedlák v jedné osobě. Od třetí série v seriálu ještě vystupuje Krkovičkova neteř Míla.

- Převážná část epizod celého seriálů je o tom, jak lakotný a vypočítavý Krkovička chce napálit kluky. Nějak si finančně polepšit či je ožebračit. Jenže kluci mají mazaného dědečka, který vždy na Krkovičku vyzraje.

- Seriál namluvil František Filipovský, kterého od třetí série nahradil Václav Postránecký s Petrem Haničincem.
- František Filipovský nestačil před svou smrtí namluvit všechny díly, a tak jej následoval Petr Haničinec. Ten však kvůli těžké havárii později místo přenechal Václavu Postráneckému.
- František Filipovský namluvil za jednu hodinu sedm dílů.

3) Krteček

- Od dob, kdy „krtek ke kalhotkám přišel“, uplynula už pěkná řádka let. Přesto tenhle nestárnoucí hrdina dál baví nové a nové generace dětí. Snad proto, že má dobré srdce a věčně udivené oči.
- Vzhled Krtka i ostatních zvířat se během dlouhých let výrazně měnil. V úvodním filmu Jak krtek ke kalhotkám přišel (1957) je řada zvířat vyobrazena přibližně tak, jak vypadá ve skutečnosti, v dalších epizodách se jejich podoba již dětsky schematizuje a vzdaluje realitě. Samotný Krtek měl původně ocas, který v 60. letech 20. století

pozbyl. V 80. letech má krtek již výrazně nižší čelo a větší oči, což je paradoxní vzhledem k tomu, že krtek oči nepotřebuje a má je zakrnělé. Myška má ve filmech z let 1988 až 1994 šedou srst místo obvyklé hnědé. Proměnou prošel i zajíc, který má do 70. let jasně oddělenou hlavu od zbytku těla, zatímco od filmu Krtek ve městě (1982) má jen mírně se zužující krk. Největších změn doznal ježek, jemuž se mění obličej a tvar i barva bodlin (z černé na šedou a modrou).

- V době, kdy byl spisovatel Ivan Klíma zakázaný, dostal nabídku napsat několik námětů k seriálu, aniž byl uveden mezi tvůrci.
- Roku 2014 uzavřela vnučka Zdeňka Milera (děditelka práv) smlouvu s čínskou televizí CCTV o natáčení nových příběhů Krtečka v seriálu Krtek a Panda (2016). Nové díly vznikly 3D technologií a krteček v nich dokonce normálně mluví. V seriálu má i nové kamarády.
- Krtek byl uveden jako Večerníček poprvé v roce 1975. V té době už bylo hotových přibližně 20 dílů.
- Čínská lidová republika je země s největším počtem fanoušků seriálu.
- Krtek měl být maskotem na mistrovství světa v hokeji 2015, pořadatelé se však nedohodli s držiteli autorských práv.
- Postava krtečka napadla Zdeňka Milera, když dostal za úkol udělat film o plátěné košilce, ve kterém měla být vyobrazena celá výroba už

od vzniku plátna. Dlouho ho nic originálního nenapadalo a tak se jednou rozhodl, že se půjde projít do lesa. Byl už večer. Najednou zakopl. Podíval se o co, byla to krtina. Utíkal domů vyhledat si, jak vlastně takový krtek vypadá. Byl zklamaný, protože to, co viděl, vypadalo jako malá černá myš. A tak si krtka upravil.

- Pláč, jednoslovná vyjádření, kňouravé a další zvuky zvířátek jsou dílem Milerových dvou dcer.

- Plyšová figurka Krtečka se stala symbolem poslední vesmírné mise raketoplánu Endeavour, která propaguje vědu a vesmírný výzkum všech dětí světa.
- Po velkém úspěchu vznikla řada dětských knih, kompaktních disků a videokazet s námětem Krtečka.

2) Bob a Bobek

- Vstávat a cvičit. Ale proč? Protože je ráno! Jenomže já mám ještě noc.
- Objevili se na televizních obrazovkách poprvé v roce 1979. Podobu jim dal kreslíř Vladimír Jiránek, hlas jim propůjčil Josef Dvořák.
- Epizod bylo jich nejdříve 13 pak 26 a najednou 39.
- Bob a Bobek se za ta léta příliš nezměnili. Jsou to pořád ti milí

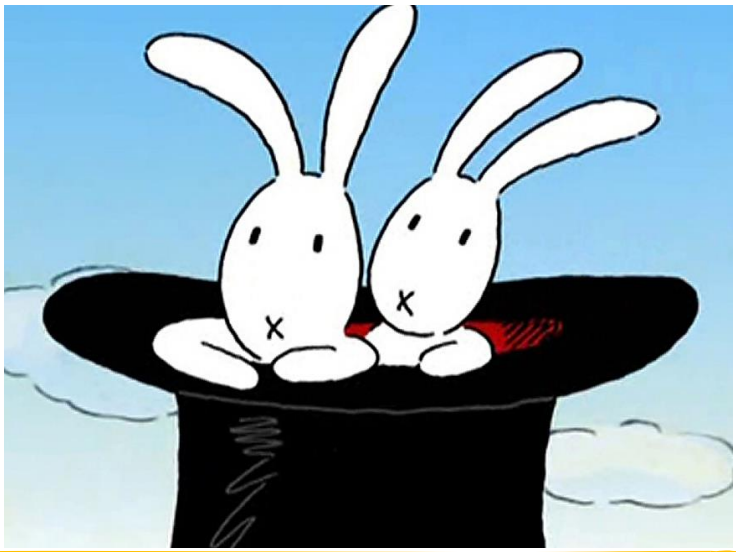

braši, ochotní kdykoliv přiložit pracku k dílu anebo někomu pomáhají.

- Příběhy jsou formou grotesky, takže se jejich dobrá vůle nesetká vždy s tím nejlepším výsledkem.
- Králíci patří k těm nejrozsáhlejším kresleným seriálům, které v produkci nejdříve Československé a později České televize vznikly.
- Jelikož naši oblíbení králíčci patří k večerníčkům, můžete se s nimi setkávat také v nových pokračováních *na cestách*.
- Aby tvůrci hlasově i charakterově oddělili Boba a Bobka od sebe, použili tvůrci jednoduchého triku, zrychlení nahraného hlasu Josefa Dvořáka, a tím způsobili změnu intonace a výšku hlasu.

- Bob a Bobek se stali oficiálními maskoty na MS v ledním hokeji pro rok 2015 konaném v České republice.
- V epizodě „U pumpy“ si Bobek píská melodii ze seriálu Maxipes Fík, protože autorem hudby k oběma seriálům je Petr Skoumal.
- I v tomto večerníčku nalezneme chybu: V díle *Na letišti*, Bobek projde v letadle plynule z nákladního prostoru do prostoru pro cestující, což ale není možné, jsou totiž hermeticky oddělené.

1) Krkonošské pohádky

- Trautenberk, Anče, Kuba, hajný a Krakonoš - oblíbené pohádkové příběhy. Chamtivý a lakomý Trautenberk, žijící v horách na samé

hranici Krakonošova hájemství, by chtěl být velkým pánem. Ale celé jeho panství tvoří chalupa, les, pár luk a polí. Jeho poddanými jsou Kuba, Anče a hajný. I tento Večerníček se pyšní několika zajímavostmi z natáčení, která nám řeknou, proč je tím nejoblíbenějším.

- Přestože se jedná o produkt televizní, zvolila produkce natáčení v trikovém ateliéru na Barrandově.
- Zvíře „muštelka", které se zde objeví je ve skutečnosti Nutrie říční.
- Každá ze série z let 1974, 1980 a 1984 má trochu jinou úvodní znělku. Jsou také rozdílné rychlosti - tempo. V původní verzi z roku 1974 má znělka téměř minutu. V sérii z roku 1980 má jen přibližně 45 vteřin, je zrychlená a z roku 1984 zase chybí na konci ženské vokály.
- Vypravěčem byli Martin Růžek a Bohuš Záhorský, který namluvil i loutkové pohádky o Krakonošovi.
- 20 let byla jako autorka scénáře uváděna Zdena Podhrádská, ta ale jen kryla skutečné jméno autorky Boženy Šimkové, která měla v té době absolutní zákaz jakékoliv tvorby za neschvalování vstupu „spřátelených vojsk" v roce 1968.
- V kulisách se objevovala skutečná zvířata. Součástí scény tak byli kočky, kůzlata nebo pstruzi, kteří plavali v umělém potoce.
- Existuje celkem 20 epizod. Prvních 7 mělo 10 minut a byly natočeny v roce 1974, dalších 6 v roce 1980 a posledních 7 v roce 1984.
- V roce 1992 vyšla kniha *Krkonošská pohádka*.

- Již zmíněná „muštelka“ byl výraz, který podle Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky objevil poprvé právě v tomto seriálu jako jazykový neologismus. Posléze se v češtině vžil natolik, že se jím běžně pojmenovávají různé lasicovité šelmy.
- Většina dílů nemá závěrečné titulky, pouze v několika z nich se po nápisu KONEC objeví i další informace.
- Loutku sojky vodí Jana Prachařová, manželka Ilji Prachaře.
- František Peterka *(Krakonoš)* je nekuřák, ale skoro v každém záběru ho filmaři nutili, aby bafal z dýmky. Občas se tak musela udělat pauza.
- Natáčení probíhalo kvůli vytíženosti herců v divadle především v noci. Prachař si nosíval jídlo v kastrůlku z domova, zatímco Peterka si stačil koupit jen několik rohlíků a sekanou. Dojížděl z Liberce.
- Seriál se natáčel na několik etap. V tříletých intervalech a třikrát za sebou. Mnoho diváků si psalo o další pokračování.
- V divácké hlasování České televize se s počtem 17 068 hlasů staly *Krkonošské pohádky* nejoblíbenějším večerníčkem.

ROZHOVOR

Rádi bychom Vám prostřednictvím Déčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se denně setkáváte. V následujícím rozhovoru se nám představí **rehabilitační sestra DZR:**

VĚRA VAŇKOVÁ

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?
Jmenuji se Věra Vaňková. Je mi 49 let a bydlím v Uhřínově s manželem v rodinném domku. Mám dvě dcery Verunku a Andrejku. Po škole jsem pracovala v Jihlavě v nemocnici. Po mateřské dovolené jsem nastoupila na JIP Nemocnice Mostiště. V březnu roku 2003 jsem nastoupila do našeho domova, kde již pracuji 18 let.

Co se Vám na práci v domově líbí?

Práce se starší generací.

Co ráda děláte ve volném čase?

Poslední dva měsíce trávím veškerý volný čas se svým prvním vnoučkem Martínkem. Relaxuji prací na zahrádce. Pěstuji kytky, ovoce, zeleninu, atd. Velmi ráda peču a vařím pro naši velkou rodinu. Pečení je moje velká vášeň.

Na jaké místo byste se ráda podívala a proč?

Ráda bych se podívala na Šumavu a do Egypta na pyramidy.

Jak by vypadal Váš ideální den?

Něco dobrého bych upekla a uvařila, jela na procházku s malým Martínkem, a potom bych pracovala na zahradě.

Co byste si nejvíce přála?

Abychom byli všichni zdraví a také aby tato nejistá doba skončila.

KVÍZ:

Nejoblíbenější jídlo – řízek a bramborový salát

Nejoblíbenější barva – fialová

Nejoblíbenější roční období – léto

Nejhezčí dovolená – dona na zahradě s rodinou

Nejoblíbenější květina – frézie

Nejoblíbenější film – Osobní strážce

Nejoblíbenější místo v domově – kavárna na Pomněnce ve 3. patře

VTIPY

Co se tu stalo? Žena zabila svého muže, protože jí přešel po čerstvě vytřené podlaze. A proč jste ji ještě nezatkli? Čekáme, až uschne podlaha!

Víte, co máme udělat pro to, abychom vypadali v létě opravdu skvěle?

Vykrmit konkurenci.

Nabídka práce: Jste mladí, sečtělí, zcestovalí, akční, perspektivní, zodpovědní, flexibilní, dorozumíte se anglicky, německy a italsky?? Tak si trhněte! My hledáme truhláře!!

HÁDANKA

Čtyři barevné klobouky

Zlý kouzelník zakopal do země čtyři trpaslíky do řady tak, že jim kouká jenom hlava. Trpaslíci se nemůžou vůbec pohnout ani otočit hlavou. Takže trpaslík zcela na konci vidí jen dva kamarády před sebou a zeď. Druhý od konce vidí jen jednoho kamaráda a zeď a třetí vidí jen zeď. Trpaslík, který je úplně vpředu za zdí, nevidí nikoho. Kouzelník jim dá možnost se zachránit. Řekne jim, že jim dal na hlavy čepičky – dvě červené a dvě modré. Jenom jeden trpaslík má promluvit, a říct barvu čepičky, kterou má na hlavě. Pokud řekne správnou barvu, tak je kouzelník hned vykope a propustí je. Pokud řekne cokoli jiného, tak tam všichni čtyři zůstanou až do konce… Promluvit může kterýkoli trpaslík, ale pokud řekne cokoli jiného než správnou barvu čepičky, jsou všichni ztraceni!

Jak trpaslíci tento problém vyřeší a osvobodí se?

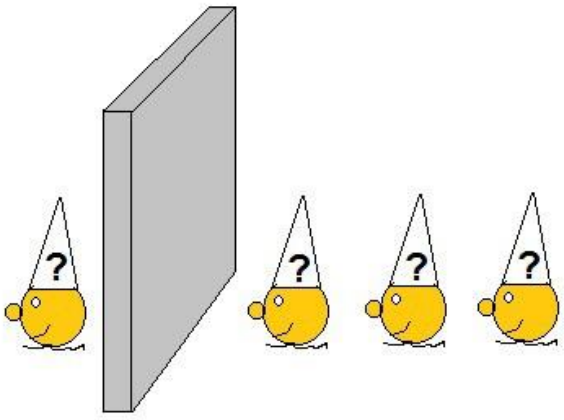

ŘEŠENÍ:

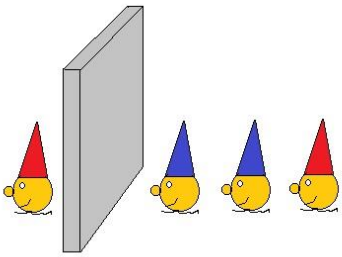

Pokud uvidí trpaslík zcela vpravo, že mají dva kamarádi před ním stejnou barvu čepiček, tak ví, že má opačnou barvu. V tomto případě by tedy řekl červená – a všichni by byli volní.

Pokud trpaslík zcela vpravo uvidí před sebou kamarády s čepičkami různé barvy, tak nemůže vědět, jakou má čepičku on sám a musí mlčet. Jelikož mlčí, je trpaslíkovi druhému zprava jasné, že kamarád za ním neví, jakou má čepičku. Trpaslík druhý zprava tedy musí vědět, že on sám i jeho kamarád před ním mají čepičky různé barvy. Podívá se tedy na kamaráda před sebou, a protože vidí v tomto případě červenou, hned ví, že má jinou barvu – v tomto případě modrou. Druhý zprava tedy řekne modrá a všichni budou volní.

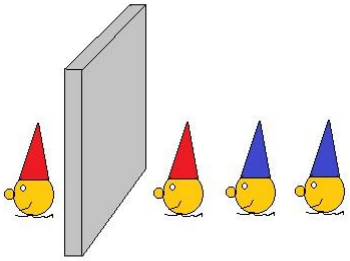

Více možností neexistuje, takže pokud budou trpaslíci chytří, jistě se osvobodí!

SEZNAM ZDROJŮ

Velikonoce: https://kulturio.cz/velikonoce-tradice-zvyky/; https://zena.aktualne.cz/zdravi/je-tu-pust-prezit-bez-masa-pomohou-lusteniny/r~i:article:811293/; https://www.extrastory.cz/co-se-nam-da-vinci-pokousel-rict-posledni-veceri-historici-prisli-na-vcelku-banalni-moznost; http://www.karlovarskyregion.cz/zpravodajstvi/velikonoce/; https://www.womanonly.cz/vtipne-velikonocni-koledy/

Mezinárodní dny: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD_dny_a_roky; https://cz.pinterest.com/pin/536561743095472762/; https://cz.depositphotos.com/57501923/stock-illustration-astronaut.html; https://www.knih-cheb.cz/assets/File.ashx?id_org=200187&id_dokumenty=1715

Pranostiky: https://cs.wikipedia.org/wiki/Duben; https://www.netclipart.com/isee/iRimohT_moana-flower-png-moana-png/; http://web.zskridlovicka.cz/jaro-je-tu-a-jarmark-take-2/

Vtipy: www.tycico.cz; www.loupak.cz

Příběhy pro potěchu duše: https://www.farnostvm.cz/archiv-aktualit?start=14; https://www.planetware.com/vienna/schonbrunn-palace-a-w-schon.htm; https://www.magazinzdravi.cz/nesednete-lepku-na-lep; https://4lock.cz/nabytkovy-klic-freizell-antik-d-42-mm-mosaz-patina; https://www.publicdomainpictures.net/cs/view-image.php?image=175169&picture=pikove-eso

Blahopřání: https://www.flora-online.cz/o-kvetinach/jakou-kvetinu-k-narozeninam

Výročí a regionální osobnosti: http://www.knihovnatr.cz/cze/sluzby/vyroci-a-regionalni-osobnosti-duben-2021/

Hádanka: https://mozkolam.cz/slovni-hlavolamy/logicke-ulohy/ctyri-barevne-klobouky; https://hadanky-a-hlavolamy.webnode.cz/products/obrazkovy-hlavolam-trpaslici-a-kouzelnik/; https://puzzlefactory.pl/cs/puzzle/prehravat/vila/322898-sn%C4%9Bhurka-a-sedm-trpasl%C3%ADk%C5%AF

Ze světa zajímavostí: Zvolte nejlepší Večerníček v historii - Novinky.cz; Historie večerníčku — Večerníček — Česká televize (ceskatelevize.cz); Top 10 kreslených večerníčků. Hlasujte, který máte nejradši | Koule.cz - Lifestyle v kostce. Nebo spíš v kouli? :); 7 polozapomenutých večerníčků – mezi řečí (rachelbicova.cz); https://www.mall.cz/plysove-doplnky/mubrno-predlozka-krtek-s-poutkem; http://www.mubrno.cz/e_shop/products/category?c=RUMCAJ; https://decko.ceskatelevize.cz/chaloupka-na-vrsku; https://cz.pinterest.com/pin/296533956696310381/; https://cz.pinterest.com/pin/377246906265682596/; https://www.csfd.cz/film/137694-maxipes-fik/zajimavosti/?type=film; https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/37/75/99/povidani_o_pejskovi_a_kocicce.pdf; http://www.bobastudio.cz/bob-a-bobek; https://www.csfd.cz/film/269420-pat-a-mat/zajimavosti/?type=film; https://www.outlets2021.net/category?name=pat%20i%20mat%20po%20polsku; https://cz.pinterest.com/pin/431078995576483311/; https://kidshouse.cz/index.php/2019/11/29/maxipes-fik-polarnikem-maxipes-fik/; https://www.serialzone.cz/serial/pribehy-vcelich-medvidku/; https://www.kosmas.cz/knihy/226510/pribehy-vcelich-medvidku/; https://www.veselepohadky.cz/pribehy-vcelich-medvidku/; https://www.csfd.cz/film/77234-pohadky-z-mechu-a-kapradi/prehled/; https://tradag.cz/cs/foto-obraz-reprodukce/obraz-pohadky-z-mechu-kapradi-34260; https://prima.iprima.cz/bolek-a-lolek; https://www.csfd.cz/film/108797-bolek-a-lolek/zajimavosti/?type=film; https://www.csfd.cz/film/147506-mach-a-sebestova/prehled/; https://www.csfd.cz/film/220760-jaja-a-paja/zajimavosti/?type=film; http://www.pohadkar.cz/pohadka/jaja-a-paja-pohadky/; https://www.csfd.cz/film/291738-krtkova-dobrodruzstvi/prehled/; http://www.mscihelni.cz/; https://cz.pinterest.com/pin/531143349788128482/; https://www.csfd.cz/film/137695-bob-a-bobek-kralici-z-klobouku/prehled/; https://zabav-deti.cz/clanek/bob-a-bobek-dobrodruzstvi-kraliku-z-klobouku-292; https://www.csfd.cz/film/116204-krkonosske-pohadky/zajimavosti/?type=film; https://www.archivtv.cz/krkonosske-pohadky; https://www.super.cz/741093-na-tyhle-televizni-role-v-podani-hany-maciuchove-75-nezapomenete-lahudkova-olinka-ance-z-pohadek-i-furie-od-blazeje.html; https://www.tvguru.cz/krkonosske-pohadky-nejuspesnejsi-vecernicek-vznikal-v-utajeni-dnes-je-povazovan-za-detskeho-majora-zemana/; https://www.citybee.cz/mobilni/m-detail-akce/:/id/83321/; http://www.pohadkar.cz/pohadka/krkonosske-pohadky/; https://www.ahaonline.cz/clanek/musite-vedet/172937/55-let-slavi-vecernicek-vystavou-vstupte-primo-do-pohadky.html